

Een krachtig lichaam

Roy Cohn/Jack Smith door Ron Vawter

De Amerikaanse acteur Ron Vawter bracht met Roy Cohn/Jack Smith een opgemerkte dubbele monoloog. Rudi Laermans over deze voorstelling en over wat ze (niet) ter sprake brengt.

1.

Het is onmogelijk om over de voorstelling *Roy Cohn/Jack Smith* te spreken of te schrijven en te zwijgen over homoseksualiteit of Aids (een uitdrukking die in het vocabulaire der weldenkenden evenzeer taboe is als het traditioneel gecensureerde vierletterwoord in de Engelse taal). Roy Cohn, een succesvolle Newyorkse advocaat en ex-medewerker van communistenjager McCarthy, stierf in 1986 aan Aids; Jack Smith, tijdens de jaren zestig en zeventig een centrale figuur in de New Yorkse theater- en filmscène, overleed in 1989 aan Aids. Ron Vawter, de acteur die in *Roy Cohn/Jack Smith* één fragment uit beider levens brengt, zegt net voor de aanvang van de voorstelling dat hij 'leeft met Aids'. Het wordt terloops, haast achteloos gezegd, alsof het om een simpele constatering ging. In de voorstelling zelf gaat het expliciet (het Cohn-gedeelte) of impliciet (het Smith-gedeelte na de pauze) over homoseksualiteit, maar Aids komt niet ter sprake. En toch beheerst 'het niet-gezegde', dat wat-vooraf slechts even werd vermeld (of beter nog: gemeld), de hele voorstelling. Ik ken geen theaterstuk waarin het niet-voorgestelde zozeer de hele voorstelling domineert, wat alles bij elkaar genomen zeer vreemd is. Misschien wil Vawter enkel zeggen dat over Aids niets zinnigs te zeggen valt – dat elk direct spreken het geweld van deze pandemie verkleint en banaliseert? Maar tegelijk is alles eigenlijk heel duidelijk en wordt het niet-gethematiseerde onmiddellijk getoond. Want voor ons staat iemand die leeft met Aids, wat verdere woorden meteen overbodig maakt. Ron Vawter heeft voor de voorstelling gezegd wat hij persoonlijk te zeggen had, en deed daarna zijn werk als acteur. Maar wat hij zei veranderde de acteur ook voortdurend in een getuige van een werkelijkheid die niet voor theatralisering vatbaar is. *Roy Cohn/Jack Smith* is een drama, alleen zit het belangrijkste onderwerp niet in de stof maar bewoont het de acteur zelf: in dit drama wordt het eigenlijke thema niet gerepresenteerd maar is het gewoonweg lijfelijk present (het is aanwezig: 'hij daar leeft met Aids').

2.

Ron Vawter vertelt niet over Aids; hij verhaalt evenmin over de levens van Roy Cohn of Jack Smith. Vawter volstaat met te vermelden – alweer: voor de voorstelling – van enkele essentiële gegevens over de twee personages; de rest wordt duidelijk tijdens

Roy Cohn/Jack Smith, Ron Vawter